

כך תכנינו
ב"מפצח ר
הקרח" בח

מקורב לקורבין: יהודים,
אוהדים פנאטים של
טראמפ, ממציאים

בארה"ב חלוקים: האם
פרקליטו לשעבר של
טראמפ יביא למפלתו?

כדי למנוע משבר, איזנקוט
נאלץ להתייחס לסערה שלא
הוא יצר

תרבות

חדשות

ספרים עוצם עין אחת

עוצם עין אחת

להוציא קיטור

ביקור בתערוכתו של ירון אתר, "נו ואקאנס", בגלריה RAWART

17:43 30.07.2018

עוזי צור | התראות במייל

ירון אתר, "נו ואקאנס", אוצרת לאה אביר, גלריה RAWART, תל אביב

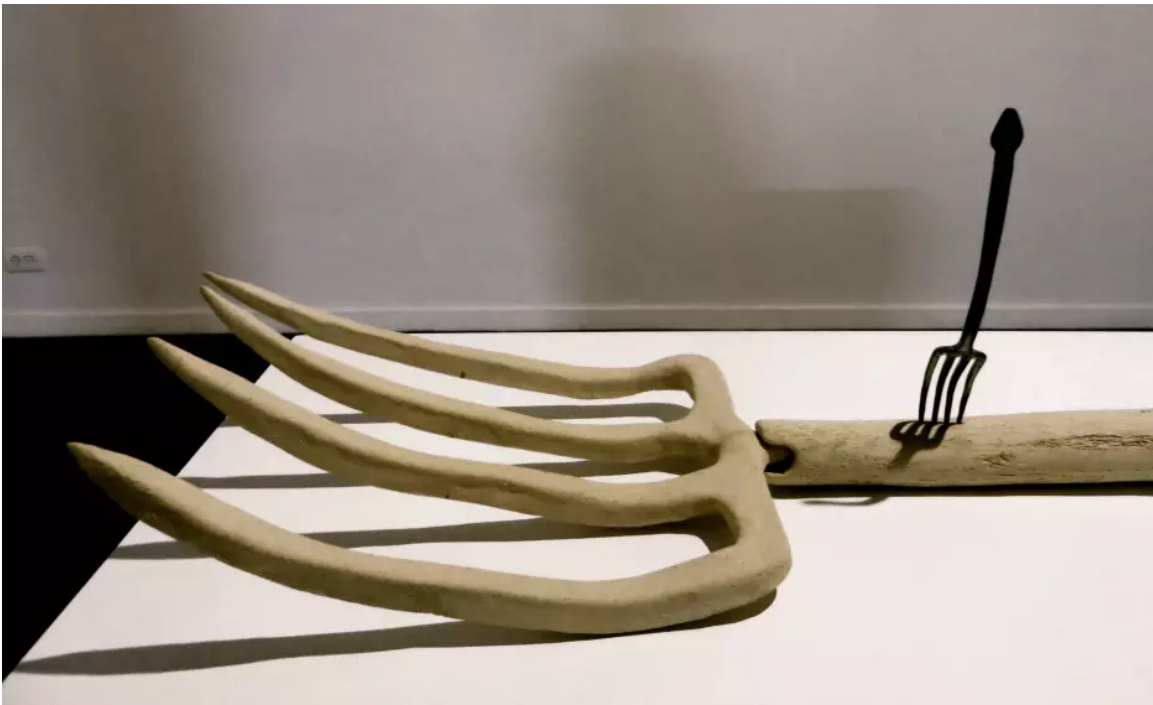
בחלל הגלריה האפלולית והקריר שוכב על גבו "איש הקומקום" שיצר ירון אתר מחומר, כפסל קדמוני או מומיה, ובו התמצית האנושית, החיים המוות. מדי רגע הפסל משחרר קיטור מפיו כאליל פולחן, כאורקל. האיש שוכב על כן לבן מלבני, בדיוק במידתו, ומבעד לדלת פתוחה בתוכו מציץ מיחם מתכת, המתפקד כמנוע לאיש הקומקום, או כקטר מזמן הווה לזמן עבר הדורך במקום. הגילוי חושף את ההומור הנבון השזור בעשייה של אתר, המביע עצמו במדיומים רבים ושונים, שהאצירה הנכונה של לאה אביר מרכיבה מהם גוף אורגני וחוט סיפורי מקשר.

בין איש הקיטור לעיקר החלל נבנה קיר ובו חלון מאורך המכוסה מצדו האחר בשקף בוהק, כוויטרל', ובו צרוב מראה של "חמה לקייה" — חתך אורך של מראה ים גלי שהחמה שהיתה תלויה מעליו כמו שרפה את השמים ואת עצמה, מותירה בין קו האופק לשמים האפלים פס אור, והמראה כולו הוא כמו התגשמות נבואה אפוקליפטית של אליל האדים הדומם. האור המשתנה מוקרן על השקף מהווידיאו המוקרן על הקיר הנגדי, הנסתר, והתחושה משתנה מיום ללילה, מחם לקר.

כמי שראה את ליקוי הירח יומיים אחר כך על רקע הוד הקדומים של גיא בן הינום, חוויתי את הליקוי של אתר אחרת לחלוטין. כשמקיפים את הקיר המפריד מתגלה השקף כולו ולמרגלותיו, על הרצפה השחורה, אתר יצר שד מפלסטלינה צהובה, יישות נקבית מול נקביות הים, גוף שיצר הילד הנצחי רק לרגע מחלמו, מהחומר שממנו עשויה שמש בעיני ילד. החיבור בין נבואת החורבן לשד מלא הומור המעשיר את החוויה ומשנה את מאזן הכוחות.

על הקיר משמאל מוקרן הווידיאו "סקילה" והוא סיפור אחר לגמרי. זהו סיפור מותו של מקק המגיח לחופה הציורי של העיירה בודווה שבמונטנגרו, מוקף במעגל נופשים הסוגר עליו. הם סוקלים אותו בחלוקינים, מכסים אותו וחושפים אותו שוב ושוב, מאוחדים בשנאתם ליצור שחדר לשאננות חופשתם. המקק צולע ומנסה לתפוס מחסה מתחת לכיסא נוח, והמצלמה של אתר יורדת ומתקרבת אליו, מייצרת הזדהות מפתיעה עם היחיד הנרדף על ידי ההמון. ילדים חושפים את מחבואו וממשיכים בסקילה, המקק מסרב למות, והם ממשיכים לרדוף אותו במשחק יפהפה של צללים על מרקם חלוקי הים. המצלמה מצלמת מלמטה ילדה השקועה בסקילה, מוקפת סגורים. המקק מת והחופשה נמשכת. הווידיאו של אתר מסיט את הסיפור הפשוט אל רובד מטאפורי; האם זהו מקק קפקאי?

צילום: עוזי צור

ירון אתר, המזלג הרג את הקילשון, קטע

עוד כתבות בנושא

- מודלים לאסתטיקה אבודה 23.07.2018
- זיכרונות, טיפול נמרץ 17.07.2018

בחלל שבין "סקילה" לווידיאו אחר, על כן־מזבח מונח קלשון וקרוב לחודיו נעוץ מזלג קטן, כקרב בין דינוזאורים שבו הקטן מצליח לנעוץ את שיניו בנקודת התורפה של הגדול. שני אובייקטים מאותה משפחה, שהמתורבת לכאורה מבין השניים ממית את הפראי. כשבוחנים מקרוב מגלים שהמזלג הוא מוצג ארכיאולוגי כמעט, בעוד חלקיו של הקלשון מפוסלים מחומר שביר. משל נפלא של אתר בהומור מחודד, שאפשר להשליכו על דוד וגלית, על ישראל־פלסטין, ואפשר להשאירו בויפיו הפיסולי.

הווידיאו "נו ואקאנס" הלב האפל של התערוכה. זהו וידיאו בעל איכות קולנועית בהפקה ובעריכה, ובאווירתו הוא עומד בין סרטו המוקדם של סטיבן ספילברג "דו קרב" (שכל כולו הוא מרדף לחיים ולמוות בנוף מדברי בין נהג משאית דמוני שלא רואים אותו לנהג מכונית שהעז לעקוף אותו) למשהו מהקומדיה השחורה של גודאר "ויקאנד" (שבה נופיה הכפריים של צרפת מכוסים בתאונות דרכים קטלניות). הווידיאו מתחיל מתפנים מכונית מסחרית אל גבו של הנהג, נוף מדברי נגלה בחלונות ושלטי הצומת המתפצלת, ימינה למצפה רמון ושמאלה לאילת. קול נהימת המנוע והמכוניות החולפות, חיתוך למבט מהצד מחוץ לרכב על צדודית הנהג (זהו האמן איתן בן משה שדמותו הלא־אמנית היא הברקה ליהוקית). חיתוך לקדמת הרכב על גבר כבד־גוף בגיל העמידה מנגב זיעה. חיתוך לתקריב על פניו הסובלות, חיתוך אל פני האיש הממתין, חיתוך אל הרכב הנע מהצד מבחוץ, חיתוך אל פני הנהג הצעיר הנאה החולפים לאורך מתארי הנוף הנסוג לאחור. החיתוכים נעשים יותר ויותר מהירים והדקדוק הקולנועי מוביל את הצופה לנחש את העתיד להתרחש, את ההתנגשות הבלתי נמנעת בין המתוכנן לגורלי, בין החפץ למות לזה הפוגש את מותו בחתף.

בחלון האחורי של הרכב הממתין, מאחורי גבו של הנהג המודע, המייחל, מבחינים ברכב הנע המתקרב במהירות. חיתוך למבט מהצד ומכונית הנוסעים נכנסת ברגע לתוך הרכב המסחרי הבולע את גופה המרוסק, ודומיית בראשית חוזרת; הכל שקט ושלו כאילו כלום לא קרה. המצלמה מתקרבת בחיתוכים אל מוקד האסון, ואז, בתנועה המשכית (שלא היתה עד עכשיו; תנועה המשנה את שפת ההתבוננות) היא חגה סביב, בוחנת את הפרטים, והיא מגיעה ברכות נוראית אל ראשו של הנהג המתאבד השקוע בהגה מוקף עשן, וממשיכה לנוע הזויה אל פניו המזוקנות הקפואות של הנהג הצעיר הנגלה מבעד למסגרת הכפולה של החלונות המרוסקים, וממשיכה לאיטה מאברי המכוניות אל אדישות הנוף המדברי.

זו עבודה מדהימה באיכותה הקולנועית הפלסטית המותירה את הצופה המום, מעוררת עוד ועוד שאלות. משל על גבריות המאבדת עצמה לדעת, במודע ולא במודע, שאינה יודעת להגשים את עצמה בעולם ההולך ומשתנה.

יש משהו מאוד נכון בתיזמון התערוכה הזו של אתר בחום הקיץ ובליקוי מאורות. היא מתפקדת כמין אפוקליפסה זעירה רווייה הומור טורפני. התערוכה מסכמת עונה משובחת של תערוכות בגלריה באצירתה של אבי, עונה מצוינת היתה גם בגלריה "נגא".

(עד 18.8)